

Sygn. akt XII C 2031/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny w składzie następującym:

SSO Hanna Flisikowska

st. sekr. sąd. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2016 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa (...)z siedzibą we W.

przeciwko Gminie C.

o zapłatę 800.000,00 złotych

1. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 700.000,00 złotych (siedemset tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lipca 2015r. do dnia zapłaty - z zastrzeżeniem prawa pozwanej do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłym w dniu 21 marca 2008r. w O. J. P. sporządzonego w dniu 3 września 2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...) i uzupełnionego postanowieniem wydanym w dniu 16 października 2015r. przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...), wykonanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – Nowe Miasto i Wilda na podstawie protokołu spisu inwentarza z dnia 27 listopada 2015r.

2. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 100.000,00 złotych (sto tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lipca 2015r. do dnia zapłaty – z zastrzeżeniem prawa pozwanej do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłym w dniu 21 marca 2008r. w O. J. P. sporządzonego w dniu 3 września 2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w sprawie o sygnaturze akt (...) i uzupełnionego postanowieniem wydanym w dniu 16 października 2015r. przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...), wykonanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – Nowe Miasto i Wilda na podstawie protokołu spisu inwentarza z dnia 27 listopada 2015r.

3. Obciąża pozwaną w całości kosztami procesu i na tej podstawie zasądza na rzecz powoda kwotę 47.217 złotych w tym 7.217 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Hanna Flisikowska

Sygn. akt XII C 2031/15

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą we W. w pozwie z dnia 2 lipca 2015 roku wniósł o zasądzenie od pozwanej Gminy C. kwoty 700.000,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności strony pozwanej do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Chodzieży (...) z siedzibą w W. prowadzi księgę wieczystą numer (...). Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 100.000,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z ograniczeniem

odpowiedzialności strony pozwanej do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Chodzieży (...) z siedzibą w W. prowadzi księgę wieczystą numer (...). Uzasadniając swoje roszczenie powód podał, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu (...) z dnia 22 października 2013 roku, sygn. akt (...) spadkobiercą zmarłego J. P. została Gmina C.. Ww. nieruchomości wchodzące do spadku po J. P. są obciążone na rzecz powoda hipoteką umowną kaucyjną, które zostały ustanowione jako zabezpieczenia umowy kredytu, nr (...) z dnia 26 kwietnia 2001 roku zawartego z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., która prowadziła przeciwko kredytobiorcom postępowanie egzekucyjne na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Na zakończenie strona powodowa podała, że w dniu 9 czerwca 2009 roku nabyła od pierwotnego wierzyciela wierzytelność wynikłą z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 26 kwietnia 2001 roku raz z zabezpieczeniami hipotecznymi. W związku z podzielną świadczenia pieniężnego strona powodowa zaznaczyła, że domaga się zasądzenia na jej rzecz kwoty 700 000,00 zł jako części kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia 2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 1 500 000,00 zł poz. wpisu 1 na nieruchomości (...) oraz kwoty 100 000,00 zł jako część kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia 2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 100 000,00 zł poz. wpisu 1 na nieruchomości (...). (k. 1-3)

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 9 września 2015 roku w postępowaniu upominawczym Sąd Okręgowy w Poznaniu, sygn. akt (...) orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (k. 75)

W sprzeciwie z 29 września 2015r. od wymienionego nakazu zapłaty Gmina C. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. (k. 79-90). W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana podała, że kwestionuje roszczenie powoda zarówno co do samej zasady odpowiedzialności jak i wysokości. Pozwana ponadto zakwestionowała legitymację czynną procesową powoda gdyż jej zdaniem powód dochodzi swojej wierzytelności, którą opiera o dokumenty wystawione na dwa różne podmioty. W niniejszym postępowaniu – uznała pozwana, że powód dochodzi wierzytelności dotyczącej B. G., przedstawiając szereg dokumentów dotyczących zobowiązania właśnie B. G., którego spadkobiercą nie jest Gmina C.. Pozwana wskazała w odniesieniu do zmarłego J. P., którego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 22 października 2013 roku, sygn. akt (...) Gmina C. jest spadkobiercą, że powód nie przedstawił żadnych dokumentów dotyczących jego osoby jak choćby żadnego dokumentu, z którego wynikałoby, iż ww. umowa nr (...) z dnia 26 kwietnia 2001 roku stanowiąca wedle powoda podstawę dochodzonego roszczenia dotyczyła także J. P.. W ocenie pozwanej strona powodowa nie wykazała legitymacji procesowej, tj. ważnego przelewu wierzytelności - tego, że umowa ta obejmowała należności J. P.. Ponadto zaznaczono, że powód w niniejszej sprawie, występując jako nabywca wierzytelności, winien zatem wykazać, iż doszło do skutecznego nabycia wierzytelności służącej poprzedniemu wierzycielowi od pozwanej, co zdaniem pozwanej nie nastąpiło. W ocenie pozwanej z treści ww. umowy nie wynika ani wartość nabywanych (sprzedawanych) wierzytelności, czy ich cena; nie sposób więc nawet uznać za uprawdopodobnione, iż kwota wartości umowy sprzedaży wierzytelności przekracza kwotę wierzytelności mającej ewentualnie przysługiwać pierwotnemu wierzycielowi w stosunku do pozwanej. W tym stanie rzeczy, zdaniem pozwanej, strona powodowa nie wykazała z na jakiej podstawie Gmina C. miałaby odpowiadać za zobowiązania osób trzecich - tj. B. G.. Dodatkowo pozwana podniosła, że powód nie wykazał aby osoby podpisujące umowę przelewu wierzytelności ze strony banku były do tego upoważnione. Niezależnie od tego pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda albowiem roszczenie (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 26 kwietnia 2001 roku zawartej z B. G. jako związane z prowadzoną, działalnością gospodarczą ulega przedawnieniu z upływem lat 3 (art. 118 k.c.). Kształtując taką ocenę pozwana baczyla na to, że powód nie wskazał w sprawie na zaistnienie jakichkolwiek zdarzeń skutkujących zawieszeniem, czy też przerwaniem biegu terminu przedawnienia po myśli art. 121 k.c. i 123 k.c. (k. 79-90).

Powód w piśmie z 20 października 2015r. wskazał, że w całości podtrzymuje żądanie zawarte w pozwie i wnosi o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 14.400 złotych. (k. 104- 109)

Pozwana w piśmie z 24 marca 2016r. wniosła na wypadek uwzględnienia powództwa o ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości ustalonego stanu czynnego spadku. (k. 160-164) Z tym stanowiskiem nie zgodził się powód podając w tym zakresie obszerną kontrargumentację prawną w piśmie z 20 kwietnia 2016r. (k. 208)

Na marginesie należy zaznaczyć, że Sąd zezwolił pełnomocnikowi powoda na złożenia oświadczenia i odpisu KRS-U. (k. 267) Tytułem wstępu trzeba wskazać, że strona powodowa wniosła odpowiedź na sprzeciw od nakazu zapłaty pozwanej, w którym odniesiono się do podniesionych zarzutów. Odpowiedź na sprzeciw została otrzymana przez pełnomocnika procesowego pozwanej w październiku 2015 roku. Następnie Sąd wyznaczył termin rozprawy na dzień 29 marca 2016 roku. Pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w dniu 24 marca 2016 złożyła obszerne pismo przygotowawcze zawierające dalszą polemikę ze stanowiskiem strony powodowej i Sąd zezwolił na jego złożenie. W konsekwencji Sąd przyjął, że odmowa złożenia pisma przez stronę powodową repliki na stanowisko pozwanej zawarte w ostatnim z wymienionych pism, w sytuacji kiedy pozwana zakwestionowała dodatkowo istotne twierdzenia strony powodowej stanowiłaby naruszenie zasady równości stron procesu, a nadto nie spowodowało to nieuzasadnionego przedłużenia postępowania, które i tak równolegle trwało.

Tak ukształtowane stanowiska stron nie uległy zmianie do zakończenia procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Na podstawie postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 22 października 2013 roku, w sprawie o sygnaturze akt (...), spadkobiercą zmarłego J. P. została pozwana Gmina C.. W konsekwencji tego orzeczenia użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonych w miejscowości O., dla których Sąd Rejonowy w Chodzieży, (...) z siedzibą w W. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...), stała się strona pozwana.

(dowód: postanowienie z dnia 22 października 2013 roku Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, sygnatura akt (...) – k.15, odpis zwykły księgi wieczystej o numerze (...) – k. 16-26)

Opisane powyżej hipoteki zostały ustanowione jako zabezpieczenia umowy kredytu w rachunku kredytowym, w walucie polskiej nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku. Pierwotnym wierzycielem z tytułu umowy o kredyt był (...) S.A. z siedzibą w W.. Wymieniony kredyt został zaciągnięty przez B. G. , właściciela Gospodarstwa Rolnego (...) z siedzibą w miejscowości G.. Spłata kredytu została zabezpieczona między innymi przez ustanowienie hipoteki kaucyjnej (obecnie hipoteki umownej) na nieruchomości zmarłego J. P. . Nieruchomość objęta księgą wieczystą o numerze (...) (poprzednio oznaczonej KW (...)) jest obciążona na rzecz strony powodowej między innymi hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 1 500 000 złotych (1 poz. wpisu), natomiast nieruchomość objęta księgą wieczystą o numerze (...) (poprzednio oznaczonej numerem KW (...)) jest obciążona na rzecz strony powodowej między innymi hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 100. 000 zł (na 1 poz. Wpisu). Przedmiotowa umowa została przez bank wypowiedziana, a poprzednik prawny strony powodowej prowadził przeciw kredytobiorcom postępowanie egzekucyjne na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 26 czerwca 2006 roku. W dniu 9 czerwca 2009 roku strona powodowa nabyła od (...) S.A. z siedzibą w W. wierzytelność wynikłą z tytułu umowy kredytu w rachunku kredytowym, w walucie polskiej nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku wraz z wszelkimi zabezpieczeniami, tj. wraz z zabezpieczeniem hipotecznym. Bank (...) S.A. był reprezentowany przez prawidłowo umocowanych wiceprezesów zarządu tj. P. M. i J. J. .

(dowód: odpis aktualny księgi wieczystej o numerze (...)- k. 16-26, umowa o kredyt w rachunku kredytowym, w walucie polskiej Nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku- k. 27-29, bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 26 czerwca 2006 roku- k. 30, odpisu aktualnego z rejestru przedsiębiorców KRS (...) S.A., który stanowi załącznik nr 2 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku- k.107-120), pełnomocnictwa dla osób reprezentujących (...) S.A., które stanowią załącznik nr 3 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku- k. 121-126, oświadczenia (...) z 9.07.2009r. -k. 57-58, odpis pełny z (...) S.A. – k. 241 i następne)

Wysokość wierzytelności wynikłej z tytułu umowy kredytu w rachunku kredytowym, w walucie polskiej nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku wynosi (według stanu na dzień 1 lipca 2015 roku) 2 899 504,98 zł, a w tym: należność główna 824 112,02 złotych, odsetki w kwocie 2 074 142,96 złotych oraz koszty - 1 250,00 złotych .

(dowód: umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku wraz z wyciągiem z załącznika zawierającym wykaz cedowanych wierzytelności (poz. 226)- k. 31-54, bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 26 czerwca 2006 roku-k.30, wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 1 lipca 2015 roku- k. 57)

Wobec odrzucenia spadku po zmarłym J. P. przez pozostałych spadkobierców , z mocy ustawy spadek w całości przyjęła z dobrodziejstwem inwentarza pozwana Gmina C.. Następnie sporządzono w dniu 3 września 2014r. spis inwentarza przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...) i uzupełnionego postanowieniem wydanym w dniu 16 października 2015r. przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...), wykonanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – Nowe Miasto i Wilda na podstawie protokołu spisu inwentarza z dnia 27 listopada 2015r. W następstwie przeprowadzonego uzupełnienia spisu inwentarza ujawniono aktywa w wysokości: 95.931,00 zł, 641.479,00 zł. Ponadto ujawniono pasywa w wysokości: 454.234,80 złotych, 233.487,96 zł, 513.529,45 zł, 36.723,68 zł, 851.226,72 zł, 2.415.546,06 zł. Aktywa masy czynnej spadku wynoszą 737.410,00 zł, zaś pasywa masy czynnej spadku 3.653.521,95 złotych.

(dowód: postanowienie z 22.10.2013r. , sygn .akt (...) –k. 15, protokół spisu inwentarza z 27.11.2015r. –k. 160, postanowienie z dnia 16.10.2015r. , sygn. akt (...) – k. 141)

Powód wezwał gminę C. do zapłaty a następnie do próby ugodowej przedstawiając jej na piśmie projekt ugody. Mimo spotkania stron postępowania na posiedzeniu polubownym w dniu 10 czerwca 2015 roku strony sporu nie zawarły ugody.

niesporne.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przywołanych dowodów.

Sąd uznał za w pełni prawdziwe i autentyczne dowody w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w ramach przysługującej im kompetencji, jak i w przewidzianej prawem formie.

Sąd nie widział potrzeby przeprowadzenia dowodów z urzędu. Strony bowiem były reprezentowane przez fachowych i profesjonalnych pełnomocników. Innymi słowy Sąd oparł się jedynie na materiale dowodowym zaoferowanym przez strony. Jest to zgodne z obowiązującą zasadą kontryktoryjności.

Po zawiadomieniu w trybie art. 84 k.p.c. na skutek wniosku pozwanej (k.202) czterech podmiotów o toczącym się postępowaniu Żaden z nich nie wstąpił do procesu w charakterze interwenienta ubocznego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne, poza zakresem ograniczenia odpowiedzialności pozwanej wskazywanym w pozwie.

Powód konsekwentnie przez całe postępowanie podawał, że w dniu 9 czerwca 2009 roku nabył od pierwotnego wierzyciela wierzytelność wynikłą z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 26 kwietnia 2001 roku raz z zabezpieczeniami hipotecznymi i związku z podzielną świadczenia pieniężnego domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 700 000,00 zł jako części kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia 2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 1 500 000,00 zł (poz. wpisu 1) na nieruchomości (...) oraz kwoty 100 000,00 zł jako część kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia

2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 100 000,00 zł poz. wpisu 1 na nieruchomości (...).

Wbrew twierdzeniom pozwanej legitymacja procesowa powoda wynikała z umowy cesji wierzytelności zawartej z w dniu 9 czerwca 2009 roku na podstawie, której nabyła od (...) S.A. z siedzibą w W. wierzytelność wynikłą z tytułu umowy kredytu w rachunku kredytowym, w walucie polskiej nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku wraz z wszelkimi zabezpieczeniami, tj. wraz z zabezpieczeniem hipotecznym. (k 31 i następane)

Zgodnie z treścią art. 509 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania, wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Przedmiotem obrotu jest wierzytelność. Jeżeli zbywca jest podmiotem wielu wierzytelności, nie ma przeszkód, by przeniósł je wszystkie na nabywcę jedną umową. Skutkiem takiej umowy będzie przeniesienie na nabywcę wskazanych w umowie wierzytelności w takim stanie, w jakim one były i przysługiwały zbywcy w chwili dojścia do skutku przelewu. Nabywca wierzytelności wchodzi bowiem w miejsce zbywcy, ze wszystkimi tego konsekwencjami, a zgodnie z art. 516 kc zbywca ponosi względem nabywcy odpowiedzialność za to, że wierzytelność mu przysługuje, w każdym przypadku przelewu o obowiązkach zbywcy wierzytelności względem nabywcy rozstrzyga treść stosunku zobowiązaniowego leżącego u podstaw przelewu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. akt II CK 225/05).

Częściowy wykaz z listy dłużników jako załącznik do umowy o przelew wierzytelności (vide k. 52 i k. 54) określa w wystarczający sposób zarówno osobę dłużnika, jak i zbytą wierzytelność. Określenie zbytej wierzytelności w powyższy sposób jest wystarczające dla skuteczności przelewu. Wreszcie przejście wierzytelności hipotecznej na stronę powodową wykazano umową cesji wierzytelności oraz wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego . Wprawdzie nie posiada ten dokument mocy dokumentu urzędowego w procesie cywilnym, nie mniej jednak stanowi dokument prywatny, który łącznie z pozostałymi środkami dowodowymi - takimi jak załączone oświadczenia (...) S.A. z dnia 9 lipca 2009 roku - pozwala na bezsporne uznanie, że w istocie przejście dochodzonej wierzytelności hipotecznej miało miejsce. Przedmiotowa umowa wraz z wyciągiem z załącznika została poświadczona za zgodność z oryginałem przez notariusza. Nie było zatem podstaw aby odmówić wiarygodności takiemu dokumentowi. Dodatkowo zważyć trzeba, że powód w piśmie z 20.10.2015r. (k. 104 i dalej) złożył odpis aktualnego rejestru przedsiębiorców KRS (...) S.A., który stanowiły załącznik nr 2 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku, pełnomocnictwa dla osób reprezentujących (...) S.A., które stanowiły załącznik nr 3 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku czym tylko umocnił wcześniejszą konstatację Sądu o wykazaniu prawidłowego umocowania osób reprezentujących poprzednika prawnego strony powodowej przy zawieraniu umowy w dniu 9 czerwca 2009 roku. Wskazany Bank reprezentowało dwóch wiceprezesów w osobach P. M. i J. J. (k. 241 i dalej) Dodatkowo z dokumentu notarialnego - poświadczenia podpisów - wynika, że notariusz dokonujący czynności sprawdził umocowanie osób działających w imieniu Banku i dysponował stosownymi pełnomocnictwami. Sprawdził również umocowanie osób działających za stronę powodową i dysponował aktualnym odpisem z KRS wskazującym na sposób reprezentacji tego podmiotu. Także w tym przypadku na korzyść powoda przemawia okoliczność, że strona powodowa została wpisana w księdze wieczystej jako wierzyciel hipoteczny w miejsce pierwotnego wierzyciela, Banku.

Z powyższych względów brak było podstaw do uwzględnienia zarzutów pozwanego co do braku właściwej reprezentacji stron umowy sprzedaży wierzytelności.

Nie budziło wątpliwości Sądu to, że w konsekwencji zawarcia umowy przelewu wierzytelności z dnia 9 czerwca 2009 roku, do sfery majątkowej strony powodowej weszła wierzytelność z tytułu umowy kredytu w rachunku kredytowym, w walucie polskiej Nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku wraz z zabezpieczającą ją wierzytelnością hipoteczną z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 1 500 000 zł na poz. wpisu 1 na nieruchomości o nr KW (...) oraz z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty do kwoty 100 000 zł na poz. wpisu 1 na nieruchomości o nr KW (...). Z opisanych wierzytelności rozumianych jako prawo podmiotowe wynika roszczenie strony powodowej względem strony pozwanej o spełnienie świadczenia pieniężnego, tj. roszczenie o zapłatę kwoty pieniężnej. Roszczenie strony

powodowej względem strony pozwanej jest wymagalne i mimo podjęcia próby uregulowania sporu w drodze ugody sądowej, strony postępowania nie doszły do porozumienia.

A zatem roszczenie strony powodowej jako wierzyciela hipotecznego względem Gminy C. jako dłużnika hipotecznego (rzeczowego) na nieruchomościach objętych księgami wieczystymi o nr (...) determinowało, iż pozwana jako właściciel nieruchomości ponosi prawnorzeczową odpowiedzialność wobec każdego wierzyciela hipotecznego na obciążonej nieruchomości.

W istocie zatem spór stron ograniczał się co do określenia w trybie art. 319 k.p.c. zakresu odpowiedzialności pozwanej na którą będzie mogła się powoływać w postępowaniu egzekucyjnym.

W świetle zebranego materiału dowodowego sprawy poza sporem był status prawny Gminy C. jako właściciela nieruchomości (użytkownika wieczystego), dla których Sąd Rejonowy w Chodzieży (...) z siedzibą w W. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...), status wierzyciela hipotecznego strony powodowej, tj. uprawnionego z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 1 500 000 zł na poz. wpisu 1 na nieruchomości objętej księgą wieczystą o numerze (...), status wierzyciela hipotecznego strony powodowej, tj. uprawnionego z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 100 000 zł na poz. wpisu 1 na nieruchomości objętej księgą wieczystą o numerze (...), ustanowienie w/w hipotek jako zabezpieczenie umowy o kredyt w rachunku kredytowym, w walucie polskiej Nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku, tj. źródło zobowiązania hipotecznego, wymagalność roszczenia wynikłego z wypowiedzianej umowy o kredyt w rachunku kredytowym, w walucie polskiej Nr (...) obrotowego z dnia 26 kwietnia 2001 roku względem kredytobiorcy B. G.. (osoby trzeciej w niniejszej sprawie).

W tym stanie rzeczy, a także biorąc pod uwagę treść art. 65 ust. 1 oraz art. 102 (w poprzednim brzmieniu, a to uwagi na datę powstania hipotek tj. 26.04.2001r.) ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, właścicielem opisanych nieruchomości jest Gmina C., a wierzycielem hipotecznym jest powodowy fundusz. Hipoteki obciążające nieruchomości zostały prawnomocnie wpisane do treści ksiąg wieczystych. Tym samym strona pozwana jako dłużnik rzeczowy strony powodowej, ponosi względem niej odpowiedzialność o charakterze tylko prawnorzeczowym.

Strona powodowa wskazała, że dochodzi zapłaty kwoty 700 000,00 wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności strony pozwanej do nieruchomości (prawa użytkownika wieczystego), dla której Sąd Rejonowy w Chodzieży (...) z siedzibą w W. prowadzi księgę wieczystą o numerach (...) oraz kwoty 100 000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności strony pozwanej do nieruchomości (prawa użytkownika wieczystego), dla której Sąd Rejonowy w Chodzieży (...) z siedzibą w W. prowadzi księgę wieczystą o numerach (...). W tej koncepcji górna kwota odpowiedzialności prawnorzeczowej strony pozwanej była zatem determinowana wysokością hipotek kaucyjnych. Natomiast generalna kwotowa odpowiedzialność strony pozwanej wynika z wysokości wierzytelności zabezpieczonej, tj. wierzytelności osobistej względem osoby trzeciej B. G.. Strona powodowa wykazała, że kapitał (należność główna) z tytułu umowy o kredyt wynosi 824 112,02 zł, a zatem jest to kwota, która w całości znajduje pokrycie w zabezpieczeniu hipotecznym.

Na dowód powyższego powołano umowę sprzedaży wierzytelności wraz z wyciągiem z załącznika zawierającym wykaz cedowanych wierzytelności (poz. 226), bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 26 czerwca 2006 roku oraz wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 1 lipca 2015 roku. Wszystkie powołane dokumenty są w pełni spójne i konsekwentnie wskazują na kwotę kapitału wynikłego z umowy o kredyt w wysokości 824 112,02 zł.

Jak zaznaczono to wcześniej strona powodowa jest wierzycielem gminy jako spadkobiercy przymusowego po zmarłym J. P., a odpowiedzialność strony pozwanej ma charakter jedynie prawnorzeczowy. W związku z czym zarzut przedawnienia roszczenia nie mógł zasługiwać na uwzględnienie albowiem zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. W konsekwencji powyższych rozważań pozwana gmina

jest spadkobiercą przymusowym, a jej odpowiedzialność prawnorzeczowa jest niezależna od jej woli i tym samym musi ponieść konsekwencje prawne tego stanu rzeczy. Z uwagi na odrzucenie spadku przez wskazanych w treści postanowienia spadkobierców ustawowych J. P., spadek ten przyjęła z mocy ustawy oraz stosownie do powołanego powyżej przepisu, Gmina C.. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 1023 § 1 Kodeksu cywilnego, Skarb Państwa ani gmina nie mogą odrzucić spadku, który im przypadł z mocy ustawy. Celem zabezpieczenia interesu prawnego Gminy oraz Skarbu Państwa wprowadzono do Kodeksu cywilnego treść przepisu art. 1023 § 2 Kodeksu cywilnego, który stanowi, iż Skarb Państwa ani gmina nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza. Dobrodziejstwo inwentarza oraz sposób odpowiedzialności w przypadku jego zaistnienia za długi spadkowe wyjaśnia przepis art. 1031 § 2 Kodeksu cywilnego, który stanowi, iż w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie pominął w wykazie inwentarza lub podstępnie nie podał do spisu inwentarza przedmiotów należących do spadku lub przedmiotów zapisów windykacyjnych albo podstępnie uwzględnił w wykazie inwentarza lub podstępnie podał do spisu inwentarza nieistniejące długi.

Wobec powyższego uznać należy, poddawszy analizie postępowanie w przedmiocie ustalenia spisu inwentarza przed Sądem Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, sygn. akt (...) oraz postępowanie przez Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu M. F., sygn. akt (...), iż Gmina C. dochowała należytej staranności w zakresie ustalenia masy spadkowej po zmarłym J. P.. Tym sposobem aktualne pozostaje ograniczenie do wysokości masy czynnej spadku. Jak zostało wskazane powyżej łącznie aktywa masy czynnej spadku wynoszą 737.410,00 złotych zaś pasywa masy czynnej spadku 3.653.521,95 złotych). Wysokość masy czynnej spadku pozostaje zatem ujemna - jest mniejsza od zera - i wynosi -2.916.111,95 złotych.

Wbrew stanowisku strony powodowej w sprawie nie mogła znaleźć zasada wyrażona w art. 74 ustawy o księgach wieczystych i hipotece albowiem znajduje ona tylko zastosowanie w sytuacji gdy zmarł właściciel nieruchomości będący zarazem dłużnikiem osobistym albo zmarł dłużnik osobisty niebędący jednak dłużnikiem rzeczowym, a taka sytuacja nie zachodziła w tej sprawie. Pojęcie hipoteki i zasady jej działania określa art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Polegają one na tym, że dają uprawnienia wierzycielowi hipotecznemu do zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej na nieruchomości z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi każdorazowego właściciela obciążonej nieruchomości. Obciążenie nieruchomości hipoteką skutkuje tak zwaną "rzeczą odpowiedzialność" z tej nieruchomości. Oznacza to, że właściciel nieruchomości, który nie jest dłużnikiem osobistym, odpowiada tylko z nieruchomości i choć sam nie zaciągał długu, jest dłużnikiem i na nim spoczywa obowiązek zaspokojenia wierzyciela.

Zasady wyżej przedstawione znajdują swoje potwierdzenie w przepisie art. 74 ustawy o ks. wiecz. i hipotece, odpowiednika poprzednio obowiązującego przepisu art. 198 pr. rzecz. Według art. 74 ustawy, wierzyciel hipoteczny może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką bez względu na ograniczenie odpowiedzialności dłużnika wynikające z prawa spadkowego. Niezależnie więc od ograniczeń odpowiedzialności spadkobiercy za długi spadkowe wierzyciel ma prawo do pełnego zaspokojenia wierzytelności. W takim normatywnym rozwiązaniu omawianego problemu została wyraźnie wyeksponowana ochrona interesów wierzycieli hipotecznych.

Wskazana powyżej regulacja wywodzona z ustawy o księgach wieczystych i hipotece rozszerzająca odpowiedzialność spadkobierców ponad ustaloną masę czynną spadku w przypadku jego przyjęcia z dobrodziejstwem inwentarza nie znajdzie jednak zastosowania w tej sprawie. W stanie faktycznym stanowiącym podstawę rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu J. P. nie był jednocześnie właścicielem nieruchomości i zarazem dłużnikiem osobistym, jak również nie był dłużnikiem osobistym niebędącym jednak dłużnikiem rzeczowym. Tym samym aktualizowała się zasada odpowiedzialności przyjęta przez przepisy prawa spadkowego poprzez ograniczenie odpowiedzialności Gminy C. za dochodzoną niniejszym postępowaniem kwotę pieniężną do wartości ustalonej masy czynnej spadku. Zamieszczenie w tytule wykonawczym takiego ograniczenia daje pozwanej prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności.

Utrzymanie zasady wypływającej z art. 74 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w odniesieniu do tej sprawy pozwalałoby na pominięcie skutków ograniczenia odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe i niweczyłoby zupełnie ochronę spadkobierców wypływającą z przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Takie rozwiązanie nie jest do przyjęcia. Za powyższym stanowiskiem przemawia także i to, że hipoteki obciążające nieruchomości pomniejszają wartość masy spadkowej, są więc już brane pod uwagę przy ustalaniu zakresu odpowiedzialności spadkobiercy, ponoszącego ograniczoną odpowiedzialność. Dlatego spadkobierca dłużnika może w toku egzekucji z nieruchomości zmierzającej do zaspokojenia hipoteki ustanowionej na podstawie tytułu zawierającego ograniczenie odpowiedzialności określone w art. 1031 § 2 k.c. i art. 319 k.p.c. skutecznie powoływać się na ograniczenie swej odpowiedzialności wynikające z prawa spadkowego.

Mając na względzie podzielną świadczenia pieniężnego Sąd uwzględnił zatem żądanie powoda w ten sposób, że zasądził na jego rzecz kwotę 700 000,00 zł jako część kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia 2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 1 500 000,00 zł poz. wpisu 1 na nieruchomości (...) oraz kwoty 100 000,00 zł jako części kapitału (z tytułu umowy o kredyt z dnia 26 kwietnia 2001 roku) wynoszącego 824 112,02 zł a mieszczącego się w sumie zabezpieczenia z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 100 000,00 zł poz. wpisu 1 na nieruchomości (...), o co wnosił powód już w pozwie i konsekwentnie podtrzymał to żądanie do zakończenia procesu.

Jednocześnie Sąd zastrzegł pozwanej - co do kwot zasądzonych w punkcie 1 i 2 wyroku jako dłużnikowi rzeczowemu na podstawie art. 319 k.p.c. ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłym w dniu 21 marca 2008r. w O. J. P. sporządzonego w dniu 3 września 2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...) i uzupełnionego postanowieniem wydanym w dniu 16 października 2015r. przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygnaturze akt (...), wykonanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – (...) na podstawie protokołu spisu inwentarza z dnia 27 listopada 2015r. (pkt. 1 i 2 wyroku) .

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 455§1 k.c. i 481 k.c. Sąd przyjął, że powodowi należą się odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu, co zgodnie z art. 165 k.p.c. nastąpiło w dniu 6 lipca 2015r. (k. 70). Sąd uznał, iż takie rozstrzygnięcie o odsetkach jest uzasadnione również faktem, że powód wzywał już przed wytoczeniem powództwa pozwaną do zapłaty dochodzonego w tej sprawie roszczenia w związku z czym pozwana miała świadomość rodzaju i wysokości roszczenia powoda przed tym procesem skoro w piśmie 12.02.2015r. prosiła powodowy fundusz o wstrzymanie czynności windykacyjnych oraz zawiadzała pozwaną do próby ugodowej, która ostatecznie nie została zawarta. (k.58-61, k. 62) W konsekwencji nie było podstaw do przyjmowania korzystnej dla pozwanej późniejszej daty wymagalności roszczenia odsetkowego aniżeli przyjęta przez Sąd w pkt. 1 i 2 wyroku zwłaszcza , że roszczenie powoda wynikało z dokumentów, nie wymagało dodatkowych szczegółowych wycień czy zasięgnięcia wiadomości specjalnych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1- 3 k.p.c. (zasada odpowiedzialności za wynik procesu) Na tej podstawie Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 47.217 złotych na co złożyła się kwota 40 tys. złotych uiszczona przez powoda tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz koszty zastępstwa prawnego powoda w kwocie 7.200 złotych powiększonej o kwotę 17 złotych stanowiącej opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa procesowego.

Wysokość tego wynagrodzenia Sąd ustalił na podstawie § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) i §2 ust. 1 – 2 w zw. z § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078).

Sąd nie znalazł podstawy do uwzględnienia wniosku pełnomocnika powoda o zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2-krotności stawki minimalnej przewidzianej ww. Rozporządzeniu.

Sąd stanął na stanowisku, iż powyższego wniosku nie uzasadnia wbrew twierdzeniom tego pełnomocnika nakład pracy związany z tą sprawą ani przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy. W istocie rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na podstawie dowodów z dokumentów i nie było konieczna ponadstandardowa aktywność pełnomocnika w tym postępowaniu ani też nie była to sprawa skomplikowana pod względem prawnym i faktycznym ani nie miała charakteru precedensowego. Dodatkowo aktywność w wypełnianiu obowiązków przez tego pełnomocnika w toku całego postępowania nie przekraczała granic zwykłej rzetelnej staranności wymaganej od fachowego pełnomocnika.

Z powyższych względów orzeczono jak w wyroku.

SSO Hanna Flisikowska